

מהתיקון הדף היומי

בס"ד | פנינים מתוך שיעורי הדף היומי של הרה"ג אברהם ישעיהו קובלסקי שליט"א

יומא דהילולא קדישא

ליומא דהילולא של הרבי הקדוש רבי צבי זצוק"ל בנו יחידו של מרן אור שבעת הימים רבינו הבעל שם טוב זצוק"ל נסתלק ז' טבת (תק"מ)

הרבי הקדוש רבי משה'ניו מבאיאן קראקא זי"ע כותב במכתב קודש, ששמע ממקור נאמן, שרבינו רבי צבי בנו של הבעש"ט זי"ע אמר, על מה דאיתא בכתבי האר"י הקדוש זצוק"ל, שאמירת ה"ג מידות של רחמים, שהוא י"ג תיקוני דיקנא קדישא, מסוגל להמשכת הרחמים ממקור הרחמים. ואמר רבינו שהוא ראה זאת בעצמו, בבחינת ומבשרי אחזה אלוך.

דהנה אביו הבעש"ט הקדוש היה מתבודד ביערות, והתענה כל השבוע משבת לשבת, ורק בליל שבת קודש הגיע לביתו ואכל סעודות השבת. פעם בליל שבת קודש התדבק הבעש"ט בדביקות עצום ונורא, עד שכמעט לא אכל מאומה למרות תעניתו הגדול והמתמשך. הרבניית אשת הבעש"ט קראה לו כמה פעמים, אך לא עלתה בידה להמשיך אותו למטה. מה עשתה, היא הושיבה אותו על חיק אבי הקדוש בעת שהייתי ילד, והתחלתי למשמש בשערות זקנו דיקנא קדישא כדרכו של ילד, ובזה המשכתי אותו למטה והתחיל לאכול. וסיים רבינו ואמר, שמזה נדע לו שאכן על ידי תיקוני דיקנא קדישא, יכולים להמשיך ממעלה למטה. והוא מאמר נשגב ונורא.

*

הרבי הקדוש רבי פינחס מקוריץ זצוק"ל, סיפר פעם לרבינו רבי צבי, בנו יחידו של הבעש"ט: כשאני ושאר החברייא קדישא היינו רואים אביכם הבעל שם טוב הקדוש, היינו רואים לפעמים שהוא דבוק בשרעפי שעות ארוכות, ולא מניד יד או עפעף, והיה כל כך מופשט מהעולם בהתפשות הגשמיות, עד שגמרנו בינינו שאין זה כי אם מלאך אלקים, כי מי שהוא בשר ודם אין זה בכוחו להיות מופשט שעות ארוכות כל כך, ובוודאי אינו ילוד אשה אלא לפיד אש.

אמנם לאחר מכן כשהביאו אתכם לפניו בהיותכם ילד קטן, והושיבו אתכם על ברכיו והשתשע איתכם, אזי נוכחנו לדעת שאכן ילוד אשה כמונו הוא, ובכל זאת התעלה כל כך, ואז געינו כולנו בבכיה, למה אין אנו מתעלים למדריגה נעלית כמוהו.

*

הרבי הקדוש הצמח צדק מליובאוויטש זי"ע היה אומר, שרבינו רבי צבי בן הבעש"ט זי"ע ראה למרחוק ארבעים פרסה על ארבעים פרסה, וזאת בראיה גשמית, ואילו לראייתו הרוחנית לא היה שיעור כלל.

השאלה שהרבי הקדוש שאל מעצמו מילה במילה ברוח קדשו

הטעם שלא העמידו תנור חימום בבית המקדש לפני הכהן גדול

נספר סיפור מרטיט על הרבי של כולנו, מרן הגאון רבי מאיר שפירא זצוק"ל, ראש ישיבת חכמי לובלין, מייסד ומחולל לימוד הדף היומי: בצעירותו כשרבינו עוד כיהן כרב העיר פיעטרקוב, היה שם בעיר בית כנסת גדול, שהיו קוראים אותו "די שטאט שיל" - בית הכנסת העירוני, או "די קאלטע שיל" - בית הכנסת הקר, מפני שלא היו בו תנורים לחימום בעונת החורף, והקור הנורא היה ממש חדר בעצמות של המתפללים, עד שרוב מתפללי בית הכנסת, היו מתפזרים לבתי כנסיות אחרים בעונת החורף הסוער.

לימים נבחר גבאי חדש לבית הכנסת, והוא קיבל על עצמו לתקן את העוול הנמשך מדי שנה בשנה בבית הכנסת, להתקין בו תנורי חימום, ולהחזיר את עטרת בית הכנסת ליושנה. אמנם בנין הבית הכנסת היה עתיק ונושן, וכדי להתקין בו תנורים, היו צריכים לעשות הרבה שינויים ממשיים בצורת הבית הכנסת. ונתעוררה לו שאלה, האם מותר לבצע השינויים בבית הכנסת.

כאמור, רבינו הגאון רבי מאיר שפירא כיהן אז כרב העיר פיעטרקוב, לפני שהגבאי החדש ניגש להתחיל את השיפוצים, הוא נכנס אל הרב ושאל אותו אם מותר לשנות בית כנסת ממתכונתו לצורך תיקון ושיפוץ. רבינו עיין בנושא הרבה זמן, והגיע למסקנא שאין זו שאלה מקומית בלבד, כי אם שאלה כללית הנוגעת בכל בית כנסת, אם מותר להתקין תנורי חימום בבית מקדש מעט.

רבינו לא רצה לפסוק בשאלה כה חשובה על דעת עצמו, ואמר לגבאי החדש, שבשבת תנוכה הקרובה, כאשר יסע כמנהגו שנה בשנה, לפיעטרקוב, להסתופף בצילו הטהור של רבו הקדוש רבי ישראל מטשורטקוב זצוק"ל, הוא יציע לפניו את הענין, וידון עמו, כיצד אפשר לתקן את הצריך תיקון, ואם בכלל קיימת אפשרות כזאת.

בכל פעם שרבינו הגיע ב"נסיעה" אצל רבו הקדוש מטשורטקוב, הוא היה נכנס בקודש פנימה, והרבי כיבד אותו מאד, והיו משוחחים על הענינים העומדים על הפרק. רבינו חשב לעצמו, שבנסיעה הקרובה, כשיהיה בקודש פנימה אצל הרבי, הוא יציע לפניו את השאלה המורכבת.

ואכן לקראת שבת חנוכה הגיע רבינו לטשורטקוב, והזמן להיכנס בקודש פנימה. והנה עוד בטרם פתח רבינו את פיו, פנה אליו הרבי מיד בהיכנסו ושאל אותו: "תאמרו נא לי הרב מפיעטרקוב, איך אתם חושבים לסדר את בעיית בית הכנסת הגדול בעירכם לקראת עונת החורף הממשמש ובא, והלא 'הכל חולים אצל צינה', ובוודאי יעזבו מתפללים רבים את בית הכנסת בגין הקור..."

"בשמעי את הדברים יוצאים מפורש מפי הרבי - סיפר רבינו לימים - נרעשתי ונבהלתי מחרדת קודש", הרי ממש שאלה זו מילה במילה, הוא רצה להציע לפני הרבי. מרוב תדהמה ויראת הרוממות שנפלה על רבינו, בראותו את רוח הקודש מדברת מגורנו של רבו, גימגם בתשובתו, באמרו, שאמנם רצה לשאול על כך את פי הרבי, מאחר ובתקופה האחרונה הוא יושב על מדוכה זו, ורצונו אכן לשמוע את הפסק מהרבי על הנידון.

אמנם הרבי ענה לו, שהוא רוצה לשמוע מקודם מה עלה בדעת הרב לפי עינו וביורו. ענה רבינו והשיב, שנראה לו שאין היתר לשנות תבנית בית הכנסת מאחר שהוא בית מקדש מעט. והביא ראייה לכך מהגמרא בדף היומי שלנו (סנהדרין יח): "אין מושיבין כהן גדול בעיבור שנה משום צינה", ופירש רש"י: "משום שהכהן גדול אינו רוצה שתתעבר השנה מפני הצינה, שצריך לטבול ולקדש ביום הכיפורים חמש טבילות ועשרה קידושים, ואם תתעבר שנה, הרי תשרי במרחשוון, וצינת מרחשוון תהיה בתשרי".

ונשאלת השאלה מה החשש בזה, הרי היה אפשר להעמיד תנור בבית המקדש עבור הכהן גדול, וממילא לא היה קיים כלל כל החשש מפני הצינה, ושבו היה הכהן גדול יכול להשתתף בעיבור השנה. ובהכרח רואים מכאן, שאסור לשנות ולתקן שום דבר בבית המקדש.

וכן רואים במסכת סוכה (נא): שרק לאחר שמצאו פסוק מיוחד ודרשוהו, התקינו שמונת לעשות שינוי בבית המקדש, שבשמחת בית השואבה יהיו הנשים יושבות למעלה ואנשים למטה. ומשמע שבלא הפסוק באמת היה אסור לשנות מבנין בית המקדש מאומה.

ולפי זה - סיים רבינו את ראייתו, גם בשאלתנו, נכון שלא לשנות מבנין בית הכנסת שהוא מקדש מעט. הרבי מטשורטקוב נהנה מאד מראייתו הקולעת של הרב מפיעטרקוב. והסכים לדבריו.

מרן הגאון רבי שמואל תנחום רובינשטיין רבה של גבעתיים ואב"ד בתל אביב, מגדולי תלמידי רבינו סיפר, שפעם הוא זכה לנסוע ביחד עם רבו לשבת חנוכה לוינה אצל הרבי מטשורטקוב, ובדרכם סיפר לו רבינו סיפור זה שהיה לו עם הרבי בהיותו עוד בפיעטרקוב. ורבינו סיים ואמר בבת צחוק, אני לא יודע להגיד אם זה היה נבואה ממש, אך דבר אחד בטוח, שהרבי הוא חכם וידע מה צריכים לשאול לרב, וכבר אמרו חז"ל (ב"ב ב:.) 'חכם עדיף מנביא'... וכמו שפירש שם רש"י, 'אין זה סכומא שמכוון לירד בארובה במקרה בעלמא, אלא סברת הלב היא הבאה לו בנבואה'.

הטעם שהיום נוהגים היתר בהתקנת מזגנים בבית מקדש מעט

והנה היום כן נוהגים להעמיד מזגנים ותנורי חימום בבית הכנסת, וכמו שמבאר בשו"ת מהר"ם בריסק (ח"א סי' לה), שדוקא בזמנם שהתנורים היו משריץ כותלי בית הכנסת, לכן היה שייך איסור בדבר, וכמו שרואים בגמרא (ב"ק פב:) שלא רק בבית המקדש, רק אפילו בכל ירושלים היה אסור לעשות כבשונות, ופירש שם רש"י, מפני שזה משחיר את החומה. מה שאין כן כהיום בתנורים שלנו לא שייך חשש זה, ובפרט בחימום היוצא רק דרך האויר ולא דרך אש כלל, בודאי מותר להעמיד בבית הכנסת בלי שום פקפוק.

נרעשתי
ונבהלתי
מחרדת
קודש

בצילם של גדולי ישראל שליט"א

כ"ק מרן אדמו"ר מפרמישלאן שליט"א

שמחו בה' וגילו צדיקים והרנינו כל ישרי לב, שבת קודש פרשת וישלח בצילו של הוד כ"ק מרן הרבי מפרמישלאן שליט"א, שבת שבע ברכות של נכדת הרבי, בת הגאון המוהל מומחה, רבי משה הלל שטרן שליט"א, בנו של הגה"צ ר' לא אביס ליה, רבה של ראחמסטריווקא בבני ברק, שזכה ללמוד לפני רבות בשנים אצל אבי מורי הצדיק רבי שמואל צבי בן רבי בנימין צ"ל, בכולל סוכטשוב, יבלחט"א רבי יהושע מנחם שטרן שליט"א, עם הבחור החתן מלא וגדוש בתורה ויראת שמים, רבי דוד משה ווייס שליט"א, בנו של המשפיע בנגלה ובנסתר ראש כולל דעת קדושים, רב ואב"ד ספינקא בירושלים, ידידי רבי איתמר מאיר אברהם אביש ווייס שליט"א, בנו חביבו ויקירו של הוד כ"ק מרן אדמו"ר מספינקא שליט"א, חתנו של הוד כ"ק מרן הרבי מקרעטשניף שליט"א, שמחת בית פרמישלאן קרעטשניף ספינקא ראחמסטריווקא.

סניגורן של ישראל מרן בעל הקדושת לוי זצוק"ל, ביקר פעם אצל ריעו הרבי הקדוש רבי ארון לייב מפרמישלאן זצוק"ל, וראה את בנו רבי מאיר'ל בילדותו, הוא התעניין ושאל מה שמו, ענה לו אביו הרבי הקדוש, "מאיר". והנה 'מיי'ער' באידיש זה נזר, ענה הרבי בארדיטשבויער זצוק"ל, "לא בכל הגינות צומחים מיי'ערן כאלר".

בשביל לשתף את כל מה שראו עיני השבת, אצל הוד כ"ק מרן הרבי שליט"א בקרית מלך רב פרמישלאן, צריך להקדיש כמה פתיחות בקול הלשון, וכמה גליונות מתיקות הדף היומי במדור בצילם של גדולי ישראל שליט"א. מי שזכה פעם אחת לטעום תפילה וטיש בצילו של הרבי שליט"א, ראה בעיניו רשפי אש, הרבי פושט צורה ולובש צורה, דבוק בקונו, פניו הקדושים בווערים כלפידים, אז מה הפלא שכולם נקצו ובאו לך השבת.

התרגשות גדולה היה בליל שבת קודש, כשבהפתעה הגיע הסבא מרן הרבי מספינקא שליט"א לתפילה, הרבי מספינקא התפלל מנחה בנוסח ספינקא במתיקות ובעריבות. הסבא המארח הוד כ"ק הרבי מפרמישלאן שליט"א, ליווה אחרי התפילה את המחותר הרבי מספינקא ברחובה של עיר, ודיברו ממושכות דברי תורה, רק כדי לראות את זה מקרוב, דיינו.

אילו באתי לרבי מפרמישלאן רק כדי לראות את העבודה בלכה דודי, בבואי בשלום, דיינו. אילו באתי לרבי מפרמישלאן רק כדי להגיש את גליונות 'מתיקות הדף היומי', של השבוע האחרון, ושל שבוע קודם שכתוב שם על הסבא קדישא הרבי הקדוש מרן הדבר חיים מנדבורנה זצוק"ל, הדוד, אביהם של ישראל מרן הרבי הבאר יעקב מנדבורנה זצוק"ל, ועל יבלחט"א אחיו של הרבי שליט"א, הסבא הוד כ"ק מרן הרבי מקרעטשניף שליט"א, דיינו.

אילו באתי רק לראות ולחוש את המאור פנים של הרבי אלי, כשניגשתי להגיד גוט שַׁבֵּת בליל שבת קודש, דיינו. אילו באתי רק לראות ולשמע איך הרבי שליט"א פותח את הידים, ואומר 'פותח את ידך' בדביקות, דיינו. איזה עבודה עד כלות הנפש בברכת המזון, איזה מחזה מרגש לראות ציבור גדול מברכים ברבים בורא פרי העץ, והרבי והציבור עונים בכונה 'ברוך הוא וברוך שמו' ו'אמן', דיינו.

אילו באתי לשמוע רק את המגן אבות של לעלוב דיינו, אילו באתי לראות ולשמע את העבודה בפתיחת הארון וברוך שמי, 'ביה אנא רחיק', איך הרבי מתפלל ליד הספרי תורה. חשבתי בלבי בשבת קודש, אומרים בהוצאת הספרים הקדושים 'ונאמר לפניו שיר חדש', איך האבב באקומען דעם שַׁבֵּת אַ נַיִעִם נַיִגוֹן - קיבלתי השבת שיר חדש בעריבות ומתיקות של שבת קודש.

השבת בפרמישלאן היה לא רק שבת שבע ברכות, רק גם 'שבת יארציט' של הרבנית הצדקנית מרת אסתר רחל ע"ה, מחברתו הטהורה של איש אלקים קדוש, הפועל ישועות, מרן הרבי רבי דוד משה מקרעטשניף ז"ל, בתה של הרבי הקדוש הדבר חיים מנדבורנה זצוק"ל.

בגליון הנפלא 'מי באר', גליון רע"ה פרשת וישלח, הובא שיחה שהרבי שליט"א אמר בשנת תשע"ו, אני יקרא את לשונו של הרבי שליט"א, כשקראתי את זה בשבת קודש, הייתי צריך להתאפק מלפרוץ בבכי של התרגשות:

"בני היקרים, אני כבר מילודתי באמת הדלקתי שתי נרות נשמה, אחד לאבי ואחד לאמי, האמינו לי, שנרות שבת נורות חנוכה עדיפים. בואו ונקבל על עצמינו בלי נדר לטובת ולעילוי נשמתה של אמי מורתי הרבנית ע"ה, שישתדלו להדליק הנרות שבת קודם הזמן, אין זה נפקא מינה כמה זמן קודם, אם ב' דקות או חמש. להשתדל שלא להדליק נרות שבת הקדושים בארבע האחרון, ועדיין הננו יכולים להכין זאת לערב שבת הבעל"ט, שיהיה עוד קודם שמתחילים להדליק נר חנוכה.

ובזכות זה יעזרנו השי"ת על דבר כבוד שמו, שנוכח לנר מצוה ותורה אור, שיזכו האבות והאמהות עם הבנים עם הבני שלשים ובני רבעים, לאורך ימים ושנות חיים, שנוכח לעולם הזה ולעולם הבא, בזכות התורה הקדושה שהיא ההיפך הגמור מעניות, שהרי מרובה מידה טובה ממידת פורעניות חמש מאות. יתן לנו השי"ת שפע אמיתי וטוב מן השמים, וכולנו נתברך וניוועש וניגאל, ונהיה לנו שבוע טוב, שבוע שמח, שבוע מבורך ובר מזל".

הרבי לא זכה שאביו הקדוש יהיה איתו פה בעולם הזה בבר מצוה, ובגיל בחרות גם האמא ל"ע נפטרה, הרבי היה אַ קַיִלאַכְדִינְע תָּתוּם - יתום עגול מאבא ומאמא. בזוהר הקדוש פרשת פינחס (ח"ג ריג): מובא, ישמח ישראל בעושייו (תהלים קמט, ב), 'בעושי' לשון רבים, שהקב"ה שולח את האבות בעלי השמחה מגן עדן לעולם הזה, שישתתפו בשמחת צאצאים וישישו בשמחה.

אביו הקדוש, דַּעַר הַיִּלְיָעֵר רַבֵּי, רבי דוד משה מקרעטשניף ז"ל, הוא סבא בכפליים בשמחה החשובה, ובודאי הוא גם משפיע בכפליים, כלשון הגמרא במסכת סוטה (יג): מה הצדיקים עושים בעולם הבא, 'מה כאן עומד ומשמש אף להלן עומד ומשמש'.

ופה מורי ורבותי מוכרחים ללמוד ולהתחזק מהרבי שליט"א, איך להיות בשמחת חיים אמיתי על אף כל הקושי, כמה רגש, כמה אהבת ישראל, כמה לעֶכְטִיקֵיט - כמה אור הרבי מעניק לכל נברא בצלם.

לקראת סוף הטיש הגיע המשפיע הרב ליאור גלזר שליט"א, שמקרב הרבה יהודים באיזור ובכל ארץ ישראל, עַר הָאֵט נִישֵׁט אַ צָאָפּ גַענוֹמַען אַ אוֹיִג - הוא לא הוריד עין מהרבי שליט"א בברכת המזון. זכיתי אחרי הטיש במוצאי שבת של 'יתן לך', שהרבי יברך אותי ברכות לרוב. אמרתי לרבי. שאני חושב על זה...

שקשה לי להיפרד, הרבי מחייך ואומר לי 'נו נו', ומראה לי עם האצבעות שאני יכול להישאר... אמרתי, שאני חושב על זה... נסיים בתורה שהרבי אמר ומובא בזמירות הנפלא 'טללי אורות' של פרמישלאן: אנחנו אומרים בזמר בכל מקדש, 'יום קדוש הוא מבוא ועד צאתו', איתא במדרש (שו"ט תהלים צב, ד), מיום שישי עד מוצאי שבת קודש לא נחשכו המאורות כלל, בליל שבת קודש היה אור יומם, ולכן לא נאמר ביום השבת 'ויהי ערב ויהי בוקר' כבשאר ימות החול, לפי שלא נעשה בו ערב כלל, עד כאן. ונראה שלזה כיוון כ"ק אבי מורי זצוק"ל שפירש מאמר הפיוט, 'יום קדוש הוא מבוא ועד צאתו', כלומר, שיום השבת נחשב כיומא אריכתא, ולא הוי הפסק הלילה בנתיים כלל כדברי המדרש הנ"ל.

נברך את מרן הרבי שליט"א, יאריך ימים על ממלכתו, שהשמחה גדולה תלווה אותנו בהשפעות טובות ברוחניות ובגשמיות, ושהרבי שליט"א ילווה אותנו בקרוב ממש לקבל פני משיח צדקנו אמן.

(מתוך הפתיחה לשיעור - ב"ק דף קעג, י"ד כסלו תשפ"ה)

מאוצרות הפרשה

אנכי אעלך גם עלה (מו, ד). רמז, כשהשם יתברך נותן לאדם עליות, לא יהיה עיקר תענוגו מהעליה שלו, רק עיקר כוונתו יהיה **גם עלה**, כדי להורות לעם ה' דרך ה'. וזהו **'אנכי אעלך'**, כשאני נותן לאדם עליות, יהיה עיקר כוונתו **גם עלה**, כדי להעלות עם ה' ולהורות להם איך לעבוד את ה'.

קדושת לוי,
ויגש

ויגש אלוי יהודה (מד, יח), הוא לשון הודיה. כי כאשר בר ישראל עומד בתפלה, צריך שהתפילה (בית אהרן, ויגש)

נקודה
למחשבה:

הדברי תורה לע"נ הרב החסיד רבי עקיבא יוסף בן הגאון רבי מרדכי דוד זצ"ל • לרפואת מרת לאה בת מלכה • לזכות מרדכי דוד בן לאה לזיווג הגון וטוב במהרה

לשמיעת שיעורי הרה"ג אברהם ישעיהו קובלסקי בקול הלשון חייג: 073-295-1340 | לקבלת העלון בדוא"ל: a0548470661@gmail.com

להרצאות | לשיעורים | להנצחות | לתגובות | לתרומות, ולכל ענין אחר בנוגע לגליון: 054-847-0661